

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iohannis de trithemem abbatis spanhemensis ordinis
sancti benedicti de obseruantia burßfeldensi. liber
lugubris. de statu et ruina monastici ordinis**

Trithemius, Johannes

[Mainz], [nach 11.IV. 1493]

Qua[m] periculosum sit regimen animarum. Cap[itulum] xj.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31359

Imperitia
31

plerumque edocuit quatas turbaciones. diffensiones. iras
rixas: oblocutiones: et odia suscitauerint in cōgregacōni
bus monachoz̄ visitatores imperiti: quibus de imperio
totū: de scientia et charitate nihil constat. Sed de hoc
satis dixerim: ne accusare videar eos quos honore pron
sequi ppter officij dignitatem iubemur.

**Quā periculosum sit regimen
animarum**

Cap. xj.

Sap. 5.

animarum

Imperitia

Consideraremus quē periculosa res sit regi
men animarū: quē graue onus cure pastoralis:
quē districto examini obnoxiiū: mirū si vnq̄s in
hac vita cor nostrū de securitate p̄sumeret. Dicit em̄ scri
ptura: quoniā iudiciū durissimū fiet in eos qui presunt.
Nam sicut beatus benedictus p̄testatur in regula p̄ ani
mabus omniū monachorū sibi commissoz̄ abbas deo
redditurus est rationē. Idcirco dicit. Ordinatus abbas
cogitet semp̄ quale onus suscepit: et cui redditurus est ra
tionē villicacōnis sue. Onus certe et graue et periculosū
p̄ animabus multoz̄ rationē reddere: cū vix vnusquisq̄
p̄ semetip̄o valeat respondere. Quod respondebūt summo
pastori abbates terrenis dediti: quāsi fratrū suoz̄ ma
lo exemplo perimūt: et nec verbo nec ope pascūt. Quid
dicā de quibusdā nr̄i ordinis abbatibus: qui regulam
sancti benedicti quā p̄fiterentur: nec legūt: nec si legāt intel
ligūt. Ventior si non nouit abbates sub nr̄o cap̄lo cō
stitutos: qui tantis ignorātie tenebris inuoluti sunt: vt
minimā sententiā ex regula nō intelligāt. Diuinas scrip
turas nec sciūt nec diligūt: vanitatibz̄ mūdi submersi eua
nescūt: desiderijs carnis nō sp̄ritus inseruiūt. Oportet
abbatem iuxta p̄ceptum legislatoris nostri doctum esse
lege diuina: vt sciat et sit vnde proferat noua et vetera:
castum: sobrium: misericordem: et cetera. Quid isti dis
cent: quid docebūt. quid exhortabūtur. quod nihil de scrip
turis sanctis. de regulari disciplina nihil intelligunt.

50.
D bone deus ad quantā miseriam ordo noster deuenit: *folio 5*
qui olim doctissimis sanctissimisque viris plenus fuit. Ubi
est nūc amor obseruantie regularis: ubi scripturarū stu-
dium: ubi cōuersatio sanctitatis? Omnia simul perierūt:
et vix in paucis pristinae honestatis inuenimus vestigia.
Abbatēs nostri (exceptis paucis) aut auaricie dediti:
aut vanitatibus mūdi distracti: nihil minus quā de scien-
tia scripturarum cogitant: quāuis se doctos multū arbi-
trentur. Sed ex operibus eorū cognoscitur eruditionis
ingenium. Jam doctus creditur auarus: iam religiosus
dicitur qui agrum agro copulat: qui lucris terrenis in-
uigilat: qui cōgregandis diuicijs appetitum laxat. Sed
credite mihi patres quoniam vera dicturus sum: diuicie
temporales nō faciūt stabilem in ordine disciplinā. Quae
terribilem sunt subituri sententiā abbates: qui regulā ne-
gligūt: qui monachos suos verbo et exemplo sanctitatis
non p̄cedūt: qui spiritualia exercicia vilipendūt: qui terre-
nis lucris incumbunt: qui disciplinā monastice honesta-
tis cōtemnūt. Utinā saperent et intelligerent ac nouissimā
p̄uiderent: et onus tanti regiminis aut sollicitē gui-
bernarent: aut si non possent humiliter deponerent. Felix
qui sollicitus stat sup̄ custodiam suā: qui voluntatem
dñi facit semp: qui sine fictione ad puritatem regule cō-
uersatur.

U3
Sed ad p̄sens hec que de statu et reformatione ordinis
nostri diximus ut credo sufficiūt: quorū lectio cū termina-
no capituli finem quoque sortiatur. Ceterū omnia et singu-
la que vel in hoc tractatu vel in alijs scripsi vel scripsero:
examini sacrosancte ecclesie romane subijcio: cuius fidē:
doctrinā et diffinitionē: quoad vixero seruare docere cre-
dere ac defendere semp et ubique volo. Si quid autē (quod
absit) aliter a me dictū fuerit quā illa tenet, docet et cre-
dit: iam p̄ p̄sentes simpliciter reuoco: et p̄ nō dictis ha-

hij corinth

mar 7

dim 10

Leuit. 32.

berri volo. Summū pontificem vicariū christi fidei mee
atq; doctrine iudicem et moderatorem hac mea prestan
tione in omnibus esse volo et sentio.

Societ' Jesu Paderborna

Lectus fuit presens tractatus in capitulo provinciali
ordinis sancti benedicti provincie maguntine in hirsau
celebrato ad mensam Anno dñi Millesimoquadringen
tesimononagesimotercio. dñica Jubilate et diebus sequē
tibus vsq; ad finem. Om̄ibus autē abbatibus inibi adu
natis volentibus et cōsentientibus statutū fuit vt impri
meretur; et in futuris capitalis provincialibus ad mens
sam semp publice legeretur vt patet in statutis.

1493